

ELIMINASYON TIBÈKILOZ

Enfòmasyon Jeneral

KISA TB YE?

Tibèkiloz (TB) se yon maladi ki koze pa mikwòb ki transmet nan lè, de moun a moun. Tibèkiloz afekte poumon anjeneral, men tou li kapab afekte lòt pati nan kò a, tankou sèvo, ren yo, oswa kolòn vètebral la. Yon moun ki gen Tibèkiloz ka mouri si li pa jwenn tretman.

SENTÒM TB YO?

Sentòm jeneral maladi TB yo se: Sansasyon maladi oswa feblès, pèdi pwa, lafyè, ak swe lannwit. Sentòm maladi nan poumon TB yo gen ladan li tou tous, doule nan pwatrin, ak krache san. Sentòm maladi TB nan lòt pati nan kò a depann de zòn ki afekte a.

KOUMAN TB A TRANSMET?

Jèm TB yo transmet an lè nan moman yon moun ki gen Maladi TB nan poumon oswa tous nan gòj, estène, pale, oswa chante. Jèm sa yo ka rete an lè pandan plizyè èdtan, tou depann de anviwònman an. Moun ki respire nan lè ki gen jèm TB sa yo ka enfekte; sa rele enfeksyon TB inaktif.

KI DIFERANS KI GENYEN ANT ENFEKSYON TB INAKTIF AK MALADI TB?

Moun ki gen enfeksyon TB inaktif la gen mikwòb TB andidan kò yo, men yo pa malad paske jèm yo pa aktif. Moun sa yo pa genyen sentòm maladi TB, epi yo pa ka transmet mikwòb yo bay lòt moun. Men yo ka devlope maladi TB pi lwen. Yo souvan preskri tretman pou anpeche yo devlope maladi TB.

Moun ki gen maladi TB nan jèm TB ki aktif yo, sa vle di ke yo miltipliye ak detwi tisi nan kò yo. Anjeneral yo genyen sentòm maladi TB. Moun ki gen maladi TB nan poumon yo oswa nan gòj yo kapab transmet mikwòb bay lòt moun. Yo preskri yo medikaman ki ka trete maladi TB la.

KISA MWEN TA DWE FÈ SI MWEN TE PASE TAN AK YON MOUN KI GEN ENFEKSYON TB INAKTIF?

Yon moun ki gen enfeksyon TB inaktif pa ka transmet mikwòb la bay lòt moun. Ou pa bezwen teste si ou te pase tan ak yon moun ki gen enfeksyon TB inaktif la. Men, si ou te pase tan ak yon moun ki gen maladi TB oswa yon moun ak sentòm TB la, ou ta dwe fè tès.

KISA MWEN TA DWE FÈ SI MWEN TE EKSPoze A YON MOUN KI GEN MALADI TB?

Moun ki gen maladi TB la gen plis chans pou yo transmet jèm yo bay moun yo pase tan ak chak jou, tankou manm fanmi oswa kòlèg travay. Si ou te bò kote yon moun ki gen maladi TB, ou ta dwe ale kay doktè ou oswa depatman sante lokal pou tès.

KI JAN YO FÈ TÈS POU TB?

Gen tès ki ka itilize pou ede detekte enfeksyon TB: yon tès po oswa tès san TB. Tès po Mantoux Tuberculin fèt le yo enjekte yon ti kantite likid (*ki rele tibèkilen*) nan po a nan pati ki pi ba nan bra a. Yon moun ki fè tès po tibèkilin an dwe retounen apre 48 a 72 èdtan pou jwenn travayè lasante ki fòme pou ka gade reyaksyon enjeksyon an sou bra li. Tès san TB la montre

ELIMINASYON TIBÈKILOZ

Enfòmasyon Jeneral

kijan sistèm iminitè pasyan an reyaji ak mikwòb ki lakòz TB la.

KISA YON TÈS POZITIF POU ENFEKSYON TB VLE DI?

Yon tès pozitif pou enfeksyon TB sèlman di si yon moun te enfekte ak jèm TB. Li pa di si wi ou non moun nan apral maladi ak Tibèkiloz. Yo bezwen lòt tès, tankou yon radyografi pwatrin ak yon echantiyon krache, pou wè si moun nan gen maladi TB la.

KI SA KI BACILLE CALMETTE – GUÈRIN AN (BCG)?

BCG se yon vaksen kont maladi TB. BCG yo itilize nan anpil peyi, men li pa jeneralman rekòmande nan Etazini yo. Vaksinasyon BCG pa konplètman anpeche moun trape TB. Li ka lakòz tou yon fo pozitif tès po tibèkilin. Sepandan, moun ki te pran vaksen an ak BCG ka fe yon tès po tibèkilin oswa tès san TB.

POUKISA SE ENFEKSYON TB INAKTIF TRETE?

Si ou gen enfeksyon TB inaktif men se pa maladi TB, doktè ou ka vle ou pran yon medikaman pou touye jèm TB yo epi anpeche w devlope maladi TB la. Desizyon sou pran tretman pou enfeksyon inaktif yo pral baze sou chans ou nan devlope maladi TB la. Gen kèk moun ki gen plis chans pase lòt moun yo devlope maladi TB yon fwa yo gen enfeksyon TB la. Sa gen ladan moun ki gen Enfeksyon VIH, moun ki te resamman ekspoze bay yon moun ki gen maladi TB, ak moun ki gen sèten kondisyon medikal.

KOUMAN YO TRETE MALADI TB A?

Maladi TB ka trete lè ou pran plizyè medikaman pou 6 a 12 mwa. Li enpòtan anpil ke moun ki gen maladi TB la fini medikasyon epi pran preskripsyon yo egzaktman menm jan yo bay li a. Si yo sispann pran medikaman yo bonè, yo ka vin malad ankò; si yo pa pran medikaman yo kòrèkteman, mikwòb ki toujou vivan yo ka vin rezistan a medikaman sa yo. TB ki rezistan a medikaman pi rèd, anplis li ap pi chè pou trete. Nan kèk sitiyasyon, anplwaye nan depatman sante lokal la rankontre regilyèman avèk pasyan ki gen TB pou gade si yo pran medikaman yo. Yo rele sa tretman obseve direktman *Directly Observed Therapy* (DOT). DOT ede pasyan an konplete tretman nan mwens tan.

POU ENFÒMASYON

CDC. Kesyon ak Repons sou TB

<http://www.cdc.gov/tb/publications/faqs/default.htm>

<http://www.cdc.gov/tb>